

דיני תאגידיים
MA משפטים ללא משפטנים
2018-2017

מרצה: פרופ' הדרה בר-מור
כתב: גיא שחר
ערך: משה יצחקי

© כל הזכויות שמורות.
אין לצלם, להעתיק ולהפיץ ללא הסכמה מראש.

דיני תאגידים שיעור ראשון 31.10.2017

תחום התאגדויות והתארגנות זה תחום מאוד חשוב ללמוד אותו. מכללת נתניה זה עמותה – שנותנת תעודות באישור המל"ג. מכללת נתניה זה תאגיד. יש לנו אינטראקציה יום יומית עם תאגידים.

לתאגיד יש המון בעיות, התאגיד הוא אישיות משפטית נפרדת. ברגע שהוא מוקם החובות והזכויות שלו הם שלו ולא של מי שהקים אותו. התאגיד הוא אישיות חדשה ונפרדת.

יש באתר שיעור מתוקשב מס 1. לפעמים השיעור המתוקשב מרחיב את השיעור הפרונטאלי ולפעמים הוא נושא חדש.

*צריך להכיר רשימת פסקי דין לבחינה.

*יש דפי הוראה לכל שיעור פרונטאלי

"נבו" מאגר מידע משפטי למציאת פסקי דין. באמצעות הספרייה יש גישה למאגרי מידע. My Athens בסרגל כלי בצד שמאל יש אופציה להיכנס לנבו.

להביא לשיעור את חוק החברות מודפס.

מה זה תאגיד?

הגדרה - "תאגיד מורכב מאוסף של פרטים בעלי אינטרס משותף שמעוניינים לרכז את מאמצייהם לשם קידום מטרה משותפת".

מה זה פרטים?

פריט הוא ישות משפטית נפרדת.

מה זה ישויות משפטיות נפרדות?

האם זה יכול להיות אוסף תאגידים נפרדים? כן!

מדובר באוסף של בני אדם או ישויות נפרדות שמתאגדים כדי להשיג מטרה משותפת.

דוגמה:

שי, שושנה שרון ושמעון הקימו את "חברת ש' בע"מ".

חברת ש' בע"מ, מתנ"ס השרון (עמותה), שותפות שימחויב – הקימו את חברת ריקודי השרון בע"מ.

יש לנו שתי דוגמאות של בני אדם ושל קבוצת חברות שהקימו תאגיד משותף.

רק בני אדם יכולים להקים עמותה. עמותה היא תאגיד.

גם חברה היא תאגיד. אבל בניגוד לעמותה, חברה יכולה להיות מוקמת על ידי קבוצת חברות.

עד איפה התאגיד הוא בעל תכונות אנושיות?

האם חברה יכולה לטעון לחופש ביטוי?

התשובה היא כן. ההתייחסות לחברה היא לתאגיד בעל חופש גובה שיש לה זכות ביטוי.

התאגיד כשם תואר כללי לקבוצה של ישויות משפטיות.

א. חברה ← מוקמת מכוח חוק החברות תשנ"ט 1999

• חברה בע"מ

• חברה באחריות לא מוגבלת

1. **חברה בע"מ** - חברה באפיונה היא התאגדות למטרה של חלוקת רווחים. החברה מגייסת כסף ומשתמשת בו למטרה סופית לעשות רווח. הרווח מחולק לבעלי המניות. רוב החברות בישראל הם חברות בע"מ. בערבון מוגבל, משמעותו באחריות מוגבלת, בעל המניות שהשקיע בחברה אחראי עד לגובהה השקעתו בחברה. מה שיוצר את

ההפרדה בין נכסי הבעלים ובין חובות החברה היא בכך שהחברה היא אישיות משפטית נפרדת. החובות של התאגיד הם של התאגיד והחובות של בעל המניות הם של בעל המניות.

2. **חברה באחריות לא מוגבלת** - לפעמים יש חוקים שמאפשרים לפעול באמצעות חברה אבל גם אם אפשר לפעול באמצעות חברה, החברה בעצמה צריכה להיות חברה באחריות בלתי מוגבלת. לדוגמא, משרד עורכי דין. כדי לא לתת לעו"ד להסתתר מאחורי חברה שתיקח את האחריות, עו"ד צריך לקחת אחריות על החברה ועל ביצועיה. עו"ד נותן שירות תחת חברה, החברה היא אישיות משפטית נפרדת אבל לעו"ד יש אחריות ישירה לחברה. קודם כל פונים לחברה למיציא זכויות וחובות. במקרה שהחברה לא משלמת או לוקחת אחריות ניתן לפנות למפרק חברה שבתורו יפעל למיציא זכויות מול בעלי מניות.

ב. שותפות ← שמורכבת מכוח פקודת השותפויות. גם שותפות היא תאגיד שמטרתו היא להרוויח ולחלק רווחים.

1. **שותפות רשומה** – זאת ישות שעשתה את הצעד הפורמאלי ונרשמה כשותפות.
2. **שותפות לא רשומה** – יש שותפות שעונה על הקריטריונים כשותפות לפי פקודת השותפויות אבל הם לא נרשמו כשותפות. לדוגמא, שני חברים שפתחו חנות מכולת שמחלקים את הרווחים ביניהם.

כאשר שותפות רשומה היא ישות משפטית נפרדת. אבל לבעלים יש אחריות ביחד או לחוד לחובות השותפות. כאשר השותפות לא יכולה להחזיר את החובות שלה, אזי הנושה יכול לפנות לשותף בפרוצדורה נפרדת ולתבוע ממנו את החוב. חברה זאת ישות עם המון תהליכים פורמליים, שותפות זה משהו יותר "קל". לפעמים יהיו יותר יעיל להקים שותפות ולא חברה.

ג. אגודה שיתופית ← מוקמת מכוח פקודת האגודות השיתופיות. אגודה שיתופית היא גם תאגיד. היא משלבת את עקרונות החברה עם עקרונות השותפות.

1. אגודה שיתופית היא בע"מ. כל חבר הוא בעל אחריות עד הסכום שהוא השקיע.
2. מותר לחלק רווחים עד גבול מסוים.
3. האגודה השיתופית מבוססת על עיקרון ערבות הדדית וערבות גומלין.
כאשר אגודה שיתופית מרוויחה רווחים היא יכולה לחלק רווחים עד גבול מסוים, מעבר לכך, את היתרה, שומרים בקופת האגודה השיתופית. במקרה שיש בעיה לחבר מסוים או לאגודה עצמה לוקחים את מה שנחסך וניתן לשלם את החובות מהרזרבה המשותפת לכולם.

ד. עמותה ← מוקמת על פי חוק העמותות. עמותה היא תאגיד. ברגע שהיא מוקמת יש לה ישות משפטית נפרדת. יש לה חובות וזכויות משל עצמה. עמותה לא מחלקת רווחים. אם יש רווחים הם מושקעים בתוך העמותה עצמה.
ברגע שגוף רוצה לגייס תרומות הוא בדר"כ ירשם כעמותה כי יהיה לו הרבה יותר קל לגייס תרומות.

ה. חל"ץ ← בחוק החברות יש התייחסות לחברה לתועלת הציבור (חל"צ). בתקנון רשומים מטרת ציבוריות בלבד (מתוך רשימה סגורה מתוך תוספת לחוק החברות) לחל"צ אסור לחלק רווחים. דוגמאות - קק"ל ומפעל הפיס.

ו. תאגידים סטטוטוריים ← הוא תאגיד שמוקם על ידי חוק ספציפי שמקים אותו. למשל חוק בנק ישראל, ביטוח לאומי. בחוק שמקים את התאגיד מובהר מה הכללים והסמכויות שמגדירים את התאגיד הספציפי.

דיני תאגידים שיעור 2 7.11.2017

דיברנו על כך שחברה היא אישיות משפטית נפרדת, מה המשמעות של זה?
החובות של החברה בע"מ היא שלה והחובות של בעלי המניות הם שייכות לבעלי המניות.
למה זה חשוב?

לדוגמה ניקח את פישמן, הכניס את העסק שלו לחובות אדרים. איך הוא מתגונן? החובות הם של החברה הם לא שלי, מסתתר מאחורי חוק החברות. החברה היא אישיות משפטית נפרדת.

כאשר יזם שמקים חברה של איש אחד, לטובת החברה היזם צריך הון התחלתי כדי להתחיל לעבוד, כדי לקבל הלוואה מהבנק, הבנק ידרוש בטחונות. בגלל שהבנק יודע שבמקרה שבחברה תתמוטט היא ישות משפטית נפרדת והוא יאבד את הלוואה שנתן הוא דורש ערבויות אישיות מהיזם על הלוואה. (היזם מחויב בחוב של החברה מכוח הערבות האישית לא מכוח היותו בעלי החברה).

בשיעור זה נבהיר מושגים נוספות בדיני חברות.

מושג ראשון הוא: "חברה בע"מ".

מה זאת חברה בע"מ?

זאת חברה שמוקמת מכוח חוק החברות, סעיף 1 (סעיף הגדרות) – "חברה שהתאגדה לפי חוק זה" חברה יכולה לצבור רכוש.

הקשר בין חברה לבין מניות, ברגע שחברה מוקמת צריך להיות לה הון מניות. רק באמצעות הון המניות היא פעולת (זה ההון העצמי של החברה). החברה בהתחלה צריכה למכור מניות כדי לקבל הון כספי.

"הון החברה הוא 1000 שקלים מחולק ל 1000 מניות בנות 1 שקל ערך נקוב כל אחת".
כדי שחברה תוכל לפעול היא צריכה בעלי מניות (אפשר גם בעל מניות 1), המניות האלו הם הקשר בין החברה לבין בעלי המניות. המשקיע קונה מניות בחברה וכנגדם משלם, המניות שהוא קונה מהחברה זאת הדרך שבה הוא נותן לחברה כסף. החברה נותנת לו בתמורה נייר שמגלם את זכותו בחברה.

המספרים של 1000 ₪ ו 1000 מניות וערך המניות הוא ערך מקרי לחלוטין וניתן לקביעה על ידי מייסדי החברה.

ככל שהחברה מוכרת יותר מניות היא מקבלת יותר כסף. החברה צריכה למכור לפחות מניה אחת.

מניה (ע"פ סעיף 1 לחוק החברות) – "אגד של זכויות בחברה הנקבעות בדין ובתקנון".
איגרת חוב (ע"פ סעיף 1 לחוק החברות) – "מסמך שמנפיקה החברה המעיד על קיומה של התחייבות כספית שחבה החברה, ומגדיר את תנאיה, למעט שטרי חוב או שטרי חליפין שנתנה חברה במהלך עסקיה".

איגרת חוב היא בעצם הלוואה שהחברה מקבלת מהמשקיע (ציבור, בנק קרן השקעות).

יש תהליך שנקרא תספורת, החברה צריכה להחזיר את החוב במועד מסוים. כאשר אין לחברה את הכסף להחזיר את הלוואה היא פונה לנאמן איגרות החוב, ומנהלת אתו משא ומתן. בדרך כלל כדי להגיע להסדר ההיגיון של בעלי אגרות החוב להגיע להסדר הוא כי אחרת בעלי אגרות החוב עשויים לא לקבל כלום.

בעלי מניות – מי שמחזיק במניה. ככל שמחזיקים ביותר מניות, ככה המעמד בחברה יותר חזק. כל מניה מזכה בקול אחד באסיפת החברים ולכן ככל שנחזיק ביותר מניות, ומכאן שבאסיפה הכללית

הכרעות מתקבלות לפי שלטון הרוב, אזי ככל שיש יותר מניות יש יותר השפעה. המחוקק קובע מעמד מסוים לבעלי מניות מסוג מסוים.
"בעל מניות מהותי" (ע"פ סעיף 1 לחוק החברות) - הוא מי שמחזיק ב-5% או יותר מהון המניות המונפק של החברה או מזכויות ההצבעה בה"

מי הם האורגנים בחברה?

החברה היא גוף וירטואלי, היא צריכה אנשים וגופים שיפעלו בשמה.

האורגנים מוגדרים בחלק השלישי של חוק החברות
סעיף 46 לחוק החברות – "האורגנים של החברה הם האסיפה הכללית, הדירקטוריון, המנהל הכללי וכל מי שעל פי דין, או מכוח התקנון רואים את פעולתו בענין פלוני כפעולת החברה לאותו ענין"

אורגנים:

- אסיפה כללית – אסיפת בעלי מניות. אסיפה של כל בעלי המניות. ככל שלבעלי מניות יש יותר מניות, הכוח שלהם באסיפה הכללית גדול יותר.
- דירקטוריון – מורכב מדירקטורים. אחראי על ניהול פעיל. מתווה את האסטרטגיה. "יחליט אם לפתוח עוד חנות או לא". האם להתרחב לאזור חדש או לא.
- מנכ"ל – ראש ההנהלה הפעילה של החברה.

לכל אחד מהם יש הגדרה אחרת לתפקידו ומה הוא מוסמך לפעול בשם החברה.

חברת איגרות חוב-

חברות נוקטות בשתי דרכים לגיוס הון. הון עצמי והון זר. הון זר מבוצע באמצעות איגרות חוב. הון עצמי זה באמצעות הנפקת מניות.
כאשר חברה מוכרת מניות המשמעות לחברה כזאת נכנסים עוד ועוד שותפים.
יש חברות קטנות ולא רוצות לשתף אחרים בניהול החברה והם רוצים לגייס הון, אזי הם יכולים לפנות לגיוס חוב באמצעות איגרות חוב (הלוואה). חברה כזאת נקראת חברת איגרות חוב. זו חברה פרטית כי הם לא הנפיקו מניות בבורסה אבל החברה הזאת גייסה הון בבורסה.

החוק מכיר בהפרדה בין החברה לבין בעלי המניות שלה.
סעיף 4 לחוק החברות – "חברה היא אישיות משפטית כשרה לכל זכות, חובה ופעולה המתיישבת עם אופיה וטבעה כגוף מואגד".

מתי חברה קמה?

סעיף 5 לחוק החברות – "קיומה של חברה הוא מיום ההתאגדות המצוין בתעודת ההתאגדות ועד לפקיעת ההתאגדות, כתוצאה מחיסולה של החברה"

הגבלת האחריות:

סעיף 35 לחוק החברות –

"(א) אחריות בעלי המניות לחובות החברה יכול שתהיה לא מוגבלת, והדבר יצוין בתקנון; היתה אחריות בעלי המניות מוגבלת, יפורט אופן ההגבלה בתקנון
(ב) היו מניות החברה בעלות ערך נקוב, אחראים בעלי המניות לפרעון הערך הנקוב לפחות, אלא אם כן נתקיים האמור בסעיף 304."

האם ניתן לשנות אחריות בעלי המניות?

סעיף 344 :

(א) חברה שאחריות בעלי המניות בה אינה מוגבלת רשאית לשנות את תקנונה ולקבוע, באישור בית המשפט ,... כי אחריות בעלי המניות בה מוגבלת.....

(ב) חברה שאחריות בעלי המניות בה מוגבלת רשאית לשנות את תקנונה, בהסכמת כלל בעלי המניות, ולקבוע שאחריות בעלי המניות בה אינה מוגבלת.

דיני תאגידים שיעור שלישי 14.11.2017

שבוע שעבר עברנו על מושגים, חברה, בעל מניות, דירקטוריון וכו'. היום נעבור על פסקי דין ונדבר "בגובה העיניים".

היום נתייחס לאישיות המשפטית הנפרדת של החברה והאחריות המוגבלת. החברה היא יצור חדש שהוקם ויש לה אישיות משפטית נפרדת, יש לזכויות וחובות משפטיות משל עצמה. קם יצור חדש והיצור החדש הוא כמו בן אדם. הזכויות שייכות רק לו וכמו כן החובות שייכות רק לו. בעלי המניות שהקימו הם נפרדים לחלוטין מהחברה והם לא אחראים לחובות החברה.

פס"ד שמיקם את זה הוא סולומון נגד סולומון 1897.

סיפור המקרה-

סולומון היה סנדלר והיה לו עסק מצליח. הוא החליט להתקדם והחליט שיקים חברה, חברת סולומון בע"מ. סולומון האיש מכר את הסנדלריה לחברת סולומון בע"מ. בתמורה סולומון (האיש) קיבל 20000 מניות, 10000 איגרות חוב ו- 9000 ליש"ט מזומן. איגרות החוב היו מובטחות בשעבוד. חברת סולומון הייתה מורכבת מסולומון ובני משפחתו. היו בחברה 7 בעלי מניות. בזמנו החוק האנגלי לא אפשר להקים חברת איש אחד.

לאחר זמן מה העסק נתקל בקשיים ובעקבות זאת סולומון מכר את איגרות החוב שלו לאדון ברודריפ. את הכסף שקיבל ממכירת איגרות החוב השקיע בחברה. השקעה זו לא הספיקה והחברה נכנסה לפירוק. המפרק שמונה לחברה כינס את הנכסים שנותרו וראה שאפר להחזיר רק את החובר של אדון ברודריפ. נותרו נושים לא מובטחים, ספקים. הנושים הלא מובטחים פנו לבית משפט ודרשו את כספם. הנושים טענו שמדובר בתרמית. לטענתם סולומון המשיך לנהל את העסק והחברה נוצרה רק כדי לעשות תרמית על גבם. כתוצאה מכך הנושים אמרו שצריך לבטל את המושג של חברה ולאפשר להם לתבוע את סולומון אישית.

המפרק מצדו טען שסולומון האיש הוא **אישיות משפטית נפרדת ולכן יש לו אחריות מוגבלת.**

בית המשפט קבע כי בשורה התחתונה יש לנו סיטואציה בה הספקים לא יקבלו כלום ומי שיש לו איגרות חוב מבוטחות יקבל את כספו.

נושה מובטח מקבל עדיפות על נושה לא מובטח (הספקים במקרה שלנו). בית הלורדים קבע שיש לכבד את הכלל של אישיות משפטית נפרדת ואחריות מוגבלת. כתוצאה מהכלל הזה יש להפריד בין חובות החברה לבין החובות של בעלי המניות.

תוצאה ראשונה - בעלי המניות אחראים כלפי החברה עד גובה הסכום בו התחייבו לרכוש מניות. תוצאה השנייה- החברה מוכרת כמכשיר לגיטימי לפעילות עסקית. תוצאה שלישית - המשקיעה יכול לקבל הגנה על הסכום שהשקיעה באמצעות רכישה של איגרות חוב.

דוגמא נוספת - פס"ד Lee vs Lee

המקרה הזה הוא מניו זילנד

lee היה טייס והוא הקים חברה לריסוס ובחברה זאת הוא היה גם המנכ"ל וגם הבעלים של הרוב המוחלט של המניות. בנוסף הוא היה העובד שלה, הוא היה הטייס של החברה. ליי ביטח את החברה כנגד תאונות של עובדים. יום אחד הוא המריא עם המטוס ונפל ונהרג. אלמנתו הגישה תביעה לפצות אותה.

השאלה היא האם ליי הוא עובד של החברה?

חברת הביטוח טענה כי ליי הוא לא עובד של החברה מאחר והוא הבעלים של החברה. בעצם יש פה רמאות כי ליי חתם חוזה עם עצמו. שהוא בכובע של המנכ"ל הוא חתם עם עצמו הסכם שהוא עם הכובע של עובד.

בית המשפט קבע כי אין פה תרמית. החברה היא ישות משפטית נפרדת והיא יכולה לחתום על הסכמים עם עובדים גם במקרה שמדובר באותו אדם. כל זאת מתוך העיקרון של אישיות משפטית נפרדת.

פס"ד – סלונים נגד אהרונסון רע"א 10786/02

רשות ערעור אזרחי – כאשר זהו ערעור שני והוא ברשות.

דירות מוגנת. באנגליה, בשנות ה-40 שחזרו חיילים משוחררים מהמלחמה הייתה להם מצוקת דיור. לכן חוקק חוק דיור מוגן בדמי מפתח. הדייר ישלם סכום בזמן כניסתו לדירה וישלם כל חודש סכום קבוע כל ימי חייו או עד שהחוק קובע. יש בחוק אפשרות לבעלי הדירות לסלק את הדייר. העילה לסילוק היא נטישה. יש מצבים בהם בית משפט ייתן סעד מין הצדק ולא יורה על פינוי. במקרה הזה סלונים ניהל עסק של הימורים בספורט מתוך הנכס הזה, העסק נרשם כחברה. בעלת הנכס פנתה לבית המשפט לסלק אותו מהנכס כי יש פה מקרה של נטישה.

סלונים (הדייר) טען שלא השתנה כלום.

בית משפט החליט שמדובר בנטישה וגם הוא לא הפעיל פה סעד מין הצדק. בגלל שסלונים רשם את העסק כחברה שהיא בעצם ישות משפטית נפרדת הוא בעצם נטש את הדירה.

מבנה החברה

חברה היא ישות וירטואלי ויש צורך שאנשים יבצעו בשמה פעולות. האורגנים הם איברים של החברה ופעולתם מחייבת את החברה, כפי שראינו סעיף 46. "האורגנים של החברה הם האסיפה הכללית, הדירקטוריון, המנהל הכללי וכל מי שעל פי דין או מכוח התקנון רואים את פעולתו בענין פלוני כפעולה החברה לאותו עניין" הסעיף זה אנו רואים שני מבחנים כדי לקבוע אורגן בחברה. מבחן פונקציונאלי ומבחן היררכי.

המבחן ההיררכי - האסיפה הכללית של בעלי המניות -> דירקטוריון -> מנכ"ל -> ההנהלה

המבחן הפונקציונאלי – "וכל מי שעל פי דין או מכוח התקנון רואים את פעולתו בענין פלוני כפעולה החברה לאותו עניין".

נושאים משרה מוגדרים בסעיף 1 לחוק החברות,

"נושא משרה" – מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן דירקטור, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי"

מה מותר לאורגנים לעשות - סעיף 47

מעשי אורגן כמעשי החברה

" פעולותיו של אורגן וכוונותיו הן פעולותיה של החברה וכוונותיה "

דיני תאגידים שיעור רביעי 21.11.2017

דיברנו בשיעור שעבר מה זה אורגנים, השיעור נדבר על האחריות של האורגנים ונעשה תרגיל.

מה אלו האורגנים? אסיפה כללית של בעלי מניות, דירקטוריון, מנכ"ל, נושאי משרה (הנהלה פעילה). אורגן -> איבר. מה צריך אורגנים? החברה היא ישות וירטואלית וצריך אנשים ממשיים שיעשו פעילות בשם החברה. מה שהאורגן עושה מחייב את החברה (סעיף 47)

האסיפה הכללית-

סמכויות של האסיפה הכללית

סעיף 57 לחוק החברות:

"החלטות החברה בענינים האלה יתקבלו באסיפה הכללית:

(1) שינויים בתקנון כאמור בסעיף 20;

(2) הפעלת סמכויות הדירקטוריון בהתאם להוראות סעיף 52(א);

(3) מינוי רואה החשבון המבקר של החברה, תנאי העסקתו והפסקת העסקתו בהתאם להוראות סעיפים 154 עד 167;

(4) מינוי דירקטורים חיצוניים בהתאם להוראות סעיף 239;

(5) אישור פעולות ועסקאות הטעונות אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;

(6) הגדלת הון המניות הרשום והפחתתו בהתאם להוראות סעיפים 286 ו-287;

(7) מיזוג כאמור בסעיף 320(א)."

הסעיף הזה הוא סעיף קוגנטי, אי אפשר להתנות עליו. כתוב "יתקבלו", לשון צווי.

פירוט:

- 1- בתקנון נקבעים יחסים הכוחות בין מנהלי המניות להנהלת החברה ובינם לבין עצמם. אם האסיפה הכללית קיבלה את התקנון היא גם תהיה הגוף שמוסמך לשנות אותו. חוק החברות הוא תקנות בסיסי לכל החברות. יש בו סעיפים שמסדירים בעיות נפוצות בחברות. חברה שלא כתבה לעצמה תקנון אלא רק פרטים בסיסיים, החוק נקלט לתוך התקנון שלה והוא (החוק) הופך להיות התקנון. יש בחוק החברות סעיפים קוגנטיים, יש בחוק סעיפים דיספוזיטיביים (שאפר להתנות עליהם) אם לא יקבעו סעיף אלטרנטיבי החוק יקבע. לדוגמה סעיף 85 שמדבר על רוב בהצבעות האסיפה הכללית. אם לא נקבע משהו בתקנון החברה אזי יקבע רוב רגיל.
2 – לא חשוב
- 3- מינוי ר"ח בחברה. זה מינוי חשוב כי הוא מבקר את התנהלות החברה.
- 4- מינוי דירקטוריון – מינוי דירקטורים חיצוניים. הם הדירקטורים שחובה למנות אותם בחברה ציבורית. לחברה יכול להיות שתי סוגים של מניות, רגילות ומניות ניהול. מניות ניהול מקנות זכות הצבעה על בחירת דירקטורים. במקרה כזה, למניות הרגילות יש רק את הזכות לקבל דיבידנדים. בדר"כ לחברות ציבוריות אין את ההפרדה הזאת. דחצ"ים (דירקטור חיצוני) יבחרו על ידי האסיפה הכללית של החברה.
- 5- אישור עסקאות עם בעלי ענין. נניח שבעל החברה רוצה למכור לה מגרש. יש פה עסקת עם ניגוד עניינים. מקרים כאלה עסקה כזאת טעונה אישור של האסיפה הכללית. (בעל ענין כמוגדר בסעיף 1 לחוק)
- 6- הקטנה והגדלה של הון החברה.

סעיף 58 א. – חברה אינה רשאית להתנות על סעיף 57. המשמעות היא שסעיף 57 הוא סעיף קוגנטי.

דירקטוריון

חברים בו כמה סוגים של דירקטורים:

1. דירקטורים פנימיים – אנשים שהם אנשים פנימיים בחברה. מכוח התפקיד שלהם. לדוגמה המנכ"ל, סמנכ"ל הכספים. בעלי תפקידים בחברה שמכוח תפקידם הם חברי דירקטוריון.
 2. דירקטורים הלא פנימיים – מגיעים לחברה בגלל כישורים וקשרים מיוחדים. אלה אנשים שיוכלו לקדם את החברה. לדוגמה רמטכ"ל שמשמש כדירקטור של חברת נשק.
 3. דירקטורים חיצוניים - מוגדרים בסעיף 239.
- "(א) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יכהנו לפחות שני דירקטורים חיצוניים."

סעיף 240 (א) 1-1-

"(א1) (1) כדירקטור חיצוני ימונה מי שהוא בעל כשירות מקצועית או מי שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובלבד שלפחות אחד הדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית."

הדירקטורים החיצוניים צריכים לשמור על האינטרס של מיעוט בעלי המניות.

כיצד בוחרים דירקטורים חיצוניים?

הדירקטורים החיצוניים בחברה ציבורית ימונו על ידי האסיפה הכללית, ובלבד שיתקיים אחד מאלה: 239 ב (1) " במנין קולות הרוב באסיפה הכללית ייכללו רוב מכלל קולות בעלי המניות שאינם בעלי השליטה בחברה או בעלי עניין אישי באישור המינוי למעט עניין אישי שאינו כתוצאה מקשריו עם בעל השליטה, המשתתפים בהצבעה; במנין כלל הקולות של בעלי המניות האמורים לא יובאו בחשבון קולות הנמנעים; על מי שיש לו עניין אישי יחולו הוראות סעיף 276, בשינויים המחויבים;"

מתמנים ברוב מיוחד ובעלי כשירות מיוחדת

4. דירקטורים בלתי תלויים מוגדר בסעיף 1. "דירקטור בלתי תלוי" – דירקטור חיצוני או יחיד המכהן כדירקטור שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים להלן, אשר מונה או סווג ככזה לפי הוראות פרק ראשון לחלק השישי: (1) מתקיימים לגביו תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני הקבועים בסעיף 240(ב) עד (ו) וועדת הביקורת אישרה זאת; (2) הוא אינו מכהן כדירקטור בחברה מעל תשע שנים רצופות, ולעניין זה לא יראו בהפסקת כהונה שאינה עולה על שנתיים כמפסיקה את רצף הכהונה;"

דירקטור בלתי תלוי הוא בעל כשירות של דירקטור חיצוני אבל הוא נבחר ברוב רגיל באסיפה הכללית. להזכיר, דירקטור חיצוני נבחר ברוב מיוחד באסיפה הכללית.

הגישה אומרת שככל שיש יותר דירקטורים בלתי תלויים החברה יותר שקופה והניהול שלה יהיה יותר טוב. הנטייה שלהם להצביע לטובת החברה היא יותר גדולה. בחברות ציבוריות יש לנו דרישה לקיום של דירקטורים מסוימים. הדירקטורים הלא פנימיים לא מתאפיינים בתוכנות כלשהן. לכן הציבור עלול לפקפק אם זה המראה שלה. לכן יש היום יותר ויותר דירקטורים בלתי תלויים.

סעיף השיוון 239 ד':

" בחברה שבמועד מינוי דירקטור חיצוני כל חברי הדירקטוריון שלה שאינם בעלי השליטה בחברה או קרוביהם הם בני מין אחד, יהיה הדירקטור החיצוני הממונה בן המין השני."

סעיף 253 א': האחריות שיש על כל חברי הדירקטוריון היא שווה ללא כל קשר לרקע התעסוקתי שלהם.

"מינוי דירקטור שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או שהוא בעל כשירות מקצועית לפי סעיפים 219(ד) או 240(א1), אין בו כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליו ועל שאר הדירקטורים בחברה, על פי כל דין."

סמכויות הדירקטוריון:

סעיף 92 לחוק החברות-

"(א) הדירקטוריון יתווה את מדיניות החברה ויפקח על ביצוע תפקידי המנהל הכללי ופעולותיו, ובכלל זה –

- (1) יקבע את תכניות הפעולה של החברה, עקרונות למימון וסדרי עדיפויות ביניהן;
- (2) יבדוק את מצבה הכספי של החברה, ויקבע את מסגרת האשראי שהחברה רשאית ליטול;
- (3) יקבע את המבנה הארגוני ואת מדיניות השכר והתגמול;
- (4) רשאי להחליט על הנפקה של סדרת איגרות חוב;
- (5) אחראי לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם, כאמור בסעיף 171;
- (6) ידווח לאסיפה השנתית על מצב עניני החברה ועל התוצאות העסקיות כאמור בסעיף 173;
- (7) ימנה ויפטר את המנהל הכללי כאמור בסעיף 250;
- (8) יחליט בפעולות ובעיסקות הטעונות אישורו לפי התקנון או לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;
- (9) רשאי להקצות מניות וניירות ערך המירים למניות עד גבול הון המניות הרשום של החברה, לפי הוראות סעיף 288;
- (10) רשאי להחליט על חלוקה כאמור בסעיפים 307 ו-308;
- (11) יחווה דעתו על הצעת רכש מיוחדת כאמור בסעיף 329;
- (12) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב – יקבע את המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בדירקטוריון, שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעותה לפי סעיף 240 (בחוק זה – דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית); הדירקטוריון יקבע את המספר המזערי כאמור בהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה, היקף פעילות החברה ומורכבות פעילותה, ובכפוף למספר הדירקטורים שנקבע בתקנון לפי סעיף 219.

(ב) סמכויות הדירקטוריון לפי סעיף זה אינן ניתנות לאצילה למנהל הכללי למעט כמפורט בסעיף 288(ב2)."

מנכ"ל

תפקידי המנכ"ל מוגדרים בחלק שלישי פרק רביעי החל מסעיף 119 - 122. סעיף 119.

"(א) חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב תמנה מנהל כללי, ורשאית היא למנות יותר ממנהל כללי אחד.

(ב) חברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב רשאית למנות מנהל כללי אחד או יותר; לא מונה מנהל כללי, תנוהל החברה בידי הדירקטוריון."

120. המנהל הכללי אחראי לניהול השוטף של עניני החברה במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון וכפוף להנחיותיו.

המנכ"ל יכול להיות אדם שנבחר לצורך העניין אבל גם כתוב: סעיף 121 ג'

"(ג) על אף הוראות סעיף 95, רשאית האסיפה הכללית של חברה ציבורית להחליט, כי לתקופות שכל אחת מהן לא תעלה על שלוש שנים ממועד קבלת ההחלטה ניתן להסמיך את יושב ראש הדירקטוריון למלא את תפקיד המנהל הכללי או להפעיל את סמכויותיו וכן להסמיך את המנהל הכללי

או קרובו למלא את תפקיד יושב ראש הדירקטוריון או להפעיל את סמכויותיו, ובלבד שיתקיים אחד מאלה:"

"(ד) על אף הוראות סעיף 95, רשאי דירקטוריון חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב להחליט כי לתקופות שכל אחת מהן לא תעלה על שלוש שנים ממועד קבלת ההחלטה, ניתן להסמיך את יושב ראש הדירקטוריון או קרובו למלא את תפקיד המנהל הכללי או להפעיל את סמכויותיו וכן להסמיך את המנהל הכללי או את קרובו למלא את תפקיד יושב ראש הדירקטוריון או להפעיל את סמכויותיו, ובלבד שניתן לכך אישור מאת ועדת הביקורת."

מבוא לדיני תאגידים שיעור 5 28.11.2017

לקורא כתבה בנושא מגדר בדירקטוריון.

התורה האורגנית, החברה היא ישות וירטואלית ובהיותה כזאת היא צריכה אנשים חיים שיבצעו פעולות בשמה. אנשים בגלל שהם אנשים עוברים עבירות. מה קורה שאנשים שהם עובדים בשם החברה עושים פעולות שליליות, עוברים על החוק?

אנחנו אומרים שבגלל שמדובר על אורגן של חברה הפעולה שלו מחייב את החברה. נלמד כיצד הבחנה זאת התפתחה ומה עושים במקרים כאלה.

גניבת עיין – זיוף פטנט

הפעולה נעשתה בשם החברה. מובן שמדובר בפעולה בלתי תקינה הצד השלישי שנפגע רוצה לתבוע. נשאלת השאלה את מי? את החברה או האורגן? שניהם אחראים? אחד מהם?

השיקול של התובע הוא שיקול הכיס העמוק. מי יכול לשלם יותר.

כדי להריץ את החיי המסחר אנו צריכים למצוא מנגנון שבאמצעותו נטיל אחריות על החברה כי אם לא נטיל אחריות על החברה ניצור מצב של חוסר אמון במבנה שנקרא חברה. על מנת ליצר מנגנון שכזה נדון בפס"ד לנרדס (פס"ד אנגלי מתחילת המאה ה-20).

מדובר בבעלת אוניה שהובילה בניזין, בעקבות תחזוקה לקויה של דודי הקיטור באוניה אירעה תאונה והבניזין נעלם. מאחר שמדובר פה באונית משא שהובילה מטען, המטען לא היה שייך לבעל האוניה אלא לגורם שלישי. בעל המטען רצה לתבוע, השאלה היא את מי? כמובן שהאופציה הראשונה היא לתבוע את רב החובל של האוניה. אופציה שניה היא לתבוע את בעלי האוניה.

אבל חוק הספנות הבריטי מסוף המאה ה-19 מאפשר התלת אחריות על בעלי אונייה בגין נזק שנגרם עקב שריפה רק אם הם ימצאו אחראים אישית. והם פטורים מאחריות אישית לעוולות הזולת. אם בעלי האוניה היו בלונדון והאוניה נמצאת במשולש ברמודה הם לא היו אחראים אישית לתחזוקת הדודים ולכן לא יכולה להיות להם אחריות אישית. אלא אם כן הבשילו התנאים להטיל אחריות שילוחית. אם לא התקיימו התנאים הללו לא ניתן להטיל אחריות שילוחית.

בית הלורדים קבע, מאחר והחברה היא גוף מופשט שאין לו מוח משלו, יש לחפש את המוח הפעיל שלו באישיותו של אדם אשר למטרות מסוימות משמש כמוח המנהל ומיצר את רצון החברה ומשמש למעשה כמרכז של החברה. כלומר האני האחר של החברה. מאחר שהמפקח על האוניה היה למעשה המוח המנהל של החברה פירשו את פעולתו כפעולת החברה וכתוצאה מכך שפירשו את פעולתו כפעולת החברה, החברה אחראית. כל פעם שאורגן פועל בשם החברה הוא מחייב את החברה בין אם הפעולה הזאת היא לטובת החברה ובי אם הפעולה היא לחובת החברה. כלומר מה שאנו רואים פה שהוא התורה האורגנית יוצרת מבנה שיוצא מהנחה שקיימת נורמה משפטית שהחברה כפופה לה באותה מידה שאדם כפוף לה.

סעיף 47 לחוק החברות:
"פעולותיו של אורגן וכוונותיו הן פעולותיה של החברה וכוונותיה"

פעולות חיצוניות – התורה האורגנית

חברה בע"מ ← ניזוק, צד שלישי שכלפיו בוצעה עבירה פלילית

הניזוק יגיש תביעה כנגד החברה.

בהיבט הפנימי:
חובות

חברה ← נושאי משרה
החברה תוכל להגיש תביעה כנגד נושא המשרה שפגע בה.

לקראת סוף הסמסטר נלמד על חובות נושאי המשרה כלפי החברה.

דוגמאות:

המשפט מכיל אחריות פלילית על החברה בעקבות פעולות של העובדים שלה.

פס"ד צוק אור נגד קאר סקירטי
מדובר בחברה שבבעלותה פטנט ישראלי למניעת גניבת רכב. הפטנט נרשם ופותח לו יישום מסחרי שנקרה בטחונות. לאחר זמן מה התחילה חברה מתחרה לפתח ולשווק פתרון דומה למוצר של ביטחונות התהליך הוביל להגשת התביעה. החברה המתחרה נמצאה אחראית בגין הפרת פטנט. היא נמצאה אחראית בעקבות פעולות של מנהליה, האורגנים שלה.

אנו רואים שסעיף 53 לחוק החברות:

" (א) חברה חבה במישרין באחריות בניזיקין על עוולה שבוצעה בידי אורגן שלה.
(ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי לגרוע מאחריותה השלוחית של חברה בניזיקין על פי כל דין."

החברה אחראית על פעולות של אורגן שלה. רלוונטי לדיני חוזים, פלילים וכו'.

האם ניתן להגיש אחריות פלילית על האורגן?

"הסיכון המוסרי" – ככל שרמת האחריות על אדם יותר קטנה, ככה הוא ייטה לקחת סיכונים יותר גדולים ולכן התשובה היא כן. צריכים להתקיים מספר קריטריונים. הטלת חבות ישירה על אורגן וזה תלוי באופי פעילותו בחברה. היא תתבצע רק במצב נסיבתי שבו האורגן ביצע פעילות נוספת על זה של ניהול עסקי החברה. רק אם האורגן היה בעל תפקיד נוסף על שירותו כמנהל ניתן יהיה להטיל עליו חבות אישית.

פס"ד עודד יצחק נגד לוטם.

מדובר בבעל מניות בחברה עיקרי בחברת איש אחד. בעקבות פגישה בין אותו בעל מניות עיקרי לבית עודד יצחק התחיל עודד יצחק לעבוד במשתלה ששייכת לחברת איש אחד. אותו מנהל עבודה נתן תדרוך להנחיות לעודד יצחק הוא נתן לו כלי עבודה ופיקח על עבודתו. יום אחד נוצר צורך לסדר שתילים בשורות בחצר ולהניח טפטפות ליד כל שתיל. מה שהחזיק את הטפטפות היה גדר תיל. עודד יצחק שלא הרכיב משקפי מגן, התכופף ונפצע בעינו. הוא הגיש תביעה נגד חברת איש אחד וגם נגד הבעלים שלה שהיה גם מנהל העבודה. בית המשפט מצא את החברה אחראית. בנוסף הוא רצה לתבוע את מנהל העבודה (בעל השליטה) כי לחברה לא היה מספיק כסף. בית המשפט קבע

לעניין האחריות האישית: "עובד זכאי למקום עבודה בטוח והוא נותן את אמונו במעסיק כי שיספק לו תנאי בטיחות והדרכה סבירים שנדרשים לביצוע העבודה. המעסיק והאחראי במקום העבודה מטעמו חייב להבטיח שמקום העבודה יהיה מקום מוגן. לכן, חובה על המעסיק לנקוט אמצעי זהירות סבירים שימנעו את הסכנות שהעובד חשוף אליהם. התופעה של תאונות העבודה היינה רחבה ויש חשיבות להרתעה. לכן יש אינטרס חברתי במניעת מפגעי גוף. מכוח עיקרון ההרתעה היעילה אנו מטילים אחריות על האורגן. אנו מוצאים שאפשר למצוא אצלו חובת זהירות מושגית וחבת זהירות קונקרטית". אם אנחנו מחפשים אצל האורגן סממנים של אחריות אישית כדי להטיל עליו אחריות אישית כאורגן, כאן מצאנו אותם. כי האורגן הזה הוא גם מנהל עבודה ראשי.

הקריטריון להטלת אחריות אישית הוא: צריך להתקיים אצל האורגן יסודות האבל אם מדובר בפעולה נזיקית או שצריכים לראות שהיתה לו הפרה אישית של אחריות אם מדובר בפעולה חוזית.

דיני תאגידים שיעור 6 5.12.2017

חבות אישית של אורגן

החברה פועלת באמצעו אורגנים. לפעמים אורגן פועל בניגוד לחוק, במקרים כאלה ניתן להטיל אחריות על החברה. אם לא נטית אחריות על החברה תהייה פה בעייתיות כי אז החברה תתחמק מאחריות. **ניתן לתבוע אישית את האורגן כאשר יש דבר מה נוסף**, התפקיד שלו, ההתנהלות שלו או רשלנות. באופן רגיל לא נטיל אחריות על אורגן, אבל אם יש דבר מה נוסף ניתן להגיש תביעה אישית נגד האורגן.

דוגמא – פס"ד פנידר נגד קסטרו
מדובר בעלים לכאורה של מגרש שתכנן לבנות עליו בנין דירות. הוא פגש מכר ושכנע אותו לרכוש דירה מהחברה בבעלותו שהיא לכאורה בעלת המגרש, החבר נענה. ונתן כסף למנהל החברה שהיה גם חברו מהתיכון. מתברר שהמגרש לא היה רשום על שם החברה, הדירה לא הוקמה והכסף נעלם. נשאלת השאלה האם ניתן לתבוע גם את המנהל?
למה לא נרצה לתבוע את האורגן? כי אם באופן שיטתי נתבע אורגנים נמוסס את עיקרון האישיות המשפטים הנפרדת. ובנוסף אורגנים יפחדו לקחת סיכונים עסקיים סבירים.

נחייב את האורגן כאשר יש דבר מה נוסף, שיש לו מחויבות לצד ג', שיש קשר לצד.

במקרה זה נוצרה מערכת יחסים מיוחדת, הם היו חברים מהתיכון. הצד הפוגע השתמש לרעה במערכת יחסים שלהם כדי להוציא ממנו כספים.

דוגמא מהסילבוס: סוכנות נסיעות, הבעלים שהיה גם המנכ"ל נתן ערבות אישית לבנק על הלוואה. הוא מכר כרטיסים של אלעל, במקום להעביר את הכסף לאלעל הוא העביר אותו לבנק. לאחר קריסת החברת נסיעות אלעל תבעה את החברה ואת המנכ"ל.

במקרה זה הייתה מרמה מצד בעלי החברה כיוון שהוא בחר להשתמש בכסף שהחברה גלגלה לסגירת החוב נגד הבנק שהוא היה משועבד לו.

פס"ד מרכז העיר אשדוד נגד שמרון, מדובר בפרויקט של חברה קבלנית. החברה מסרה את הדירות לרוכשים אבל לא עשתה את הפרוצדורה הנכונה והדירות לא נרשמו על שם הקונים בטאבו. הרוכשים הגישו תביעה נגד החברה ונגד המנהלים. בית המשפט העליון קבע שלא ניתן לתבוע את המנהלים כי לא נוצרו יחסים אישיים בין המנהלים לבין רוכשי הדירות. רוכשי הדירות לא הוכיחו כי מדובר במקרה חריג של חוסר תום לב סובייקטיבי שי בו סממנים של הטעיה או מרמה. מדובר בהפרת חוזה מצד החברה ובחוסר תום של החברה אבל אין פה חוסר תום של האורגנים. כדי להאשים את האורגנים צריך להיות פה דבר מה נוסף, חוסר תום לב סובייקטיבי שיש בו סממנים של הטעיה או מרמה. ואדישות או חוסר מעש הם לא מרמה או הטעיה.

בית המשפט אומר "לא הוכח שהמנהלים הציגו מצגים חסרי תום לב שעולים כחוסר תום לב..."

יש חוקים שניתן להטיל על אורגן אחריות אישית .

סעיף 27 לחוק שעות עבודה ומנוחה.

"אחריותם של חברי הנהלה ושל מנהלים (תיקון מס' 14) תשע"ד-2014

27. (א) חברה, אגודה שיתופית או כל חבר אנשים אחר, שהעסיקו בניגוד לחוק זה או שלא בהתאם לתקנות או להיתר שניתנו לפיו, רואים כאחראי לעבירה גם כל חבר הנהלה, מנהל או פקיד של אותו חבר אנשים ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח אחד משני אלה:

(1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;

(2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שהוראות חוק זה בקשר לעבירה

הנידונה יקוימו."

סעיף 222 לחוק הבטיחות ועוד.

הרמת מסך

עד עכשיו דיברנו על אחריות אורגן. עכשיו נעבור לשאלה "האם אנחנו יכולים להטיל אחריות גם על בעלי מניות?"

הטלת אחריות על בעלי מניות היא קשה, בעצם דבר כזה ממוטט את התפיסה של אחריות המוגבלת ועקרון האישיות המשפטית הנפרדת. אבל, לעיתים יש נסיבות שבהם דווקא העבודה שאנחנו נכבד את העיקרון של האישיות המשפטית הנפרדת אנו מזיק לכלכלת השוק. ולכן בנסיבות אלו נעדיף להרים את המסך ונטיל אחריות רק כדי ליצור יריבות ישירה בין בצד השלישי לבין בעל המניה. הרמת מסך היא רק כלפי בעלי מניות.

הסעיף הרלוונטי הוא סעיף 6 לחוק החברות:

א. "(1) בית משפט רשאי לייחס חוב של חברה לבעל מניה בה, אם מצא כי **בנסיבות הענין צודק ונכון לעשות כן**, במקרים החריגים שבהם השימוש באישיות המשפטית הנפרדת נעשה באחד מאלה:

(א) באופן שיש בו כדי להונות אדם או לקפח נושה של החברה;

(ב) באופן הפוגע בתכלית החברה ותוך נטילת סיכון בלתי סביר באשר ליכולתה לפרוע

את חובותיה, **ובלבד שבעל המניה היה מודע לשימוש כאמור, ובשים לב לאחזקותיו ולמילוי חובותיו** כלפי החברה לפי סעיפים 192 ו-193 **ובשים לב ליכולת החברה לפרוע את חובותיה. (הערה של המרצה 3 הסתייגויות להרמת מסך)**

(2) לענין סעיף קטן זה, יראו אדם כמודע לשימוש כאמור בפסקה (1)(א) או (ב) גם אם חשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות, שגרמו לשימוש כאמור, אך נמנע מלבררן, למעט אם נהג ברשלנות בלבד.

ב. בית משפט רשאי לייחס תכונה, זכות או חובה של בעל מניה לחברה או זכות של החברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין, צודק ונכון לעשות כן בהתחשב בכוונת הדין או ההסכם החלים על הענין הנדון לפניו.

ג. בית משפט רשאי להשעות זכותו של בעל מניה לפירעון חובו מאת החברה עד לאחר שהחברה פרעה במלואן את כל התחייבויותיה כלפי נושים אחרים של החברה, אם מצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב של החברה לבעל המניה כאמור בסעיף קטן (א).

ד. בסעיף זה ובסעיף 7, "בית המשפט" – בית המשפט שלו הסמכות לדון בתובענה."

כדי להרים מסך בית המשפט צריך להחליט שזה צודק ונכון ובמקרים קיצוניים במיוחד. במקרים אלו צריך להתקיים הונאה או קיפוח נושה של החברה. או במקרה של פגיעה בתכלית החברה תוך נטילת סיכונים בלתי סבירים.

דוגמא פס"ד אמיר בוקס נגד חברת וילנאי מדובר בחברת פסיגים, חברת פסיגים התקשרה בהסכם השקעה עם אמיר בוקס לשם שיווק משקה חדש. המשקה פותח על ידי בעל מניות יחיד בפסיגים. על פי הסכם ההשקעה התחייבה חברת פסיגים להעביר לו 1/3 מהמניות אם התקיימו מספר תנאים. עד להעברת המניות הם יוחזקו בנאמנות. בסופו של דבר המניות לא הועברו לידי אמיר בוקס. בחודש מאי 2005 התקשרה חברת פסיגים עם קבוצת וילנאי בהסכם (מי שניהל את ההתקשרות היה אמיר בוקס), על פי ההסכם חברת וילנאי הייתה צריכה לתת שירותי שיווק ופרסום למשקה. על פי ההסכם נשכרו השירותים של חברת וילנאי לתקופה של שנה עם אפשרות ביטול בהתראה מוקדמת של 3 חודשים. בחודש יולי 2005 הודיעה חברת פסיגים כי היא רוצה להפסיק את ההתקשרות ושילמה שכר על חודש אחד בלבד. לאור זאת הגישה חברת וילנאי תביעה נגד חברת פסיגים לקבלת יתרת השכר וקבוצת וילנאי ביקשה להרים מסך מול אמיר בוקס מכוח אחריות אישית והתחייבות אישית שנתן (הוא התחייב להעביר כסף לפסיגים וכיוון שלא העביר החברה לא יכלה לעמוד בהתחייבויות הכספיות. ולכן כאן אושרה הרמת מסך.

דיני תאגידים שיעור 7 19.12.2017

דיברנו על פס"ד אמיר בוקס – הרמת מסך.
אמיר בוקס \ פסיגים ← וילנאי

|
ב"מ צללים
הרוח החייה
בעל שליטה בפועל

מי היה הרוח החייה מאחורי הקלעים היה אמיר בוקס למרות שהמניות לא עברו על שמו. חברת פסיגים שאמיר היה בעל השליטה בה לא שילם עבור שירותי פרסום שנרכשו עבור חברת פסיגים. אמיר בוקס ידע שחברת פסיגים לא תוכל לעמוד בהתחייבות כלפי חברת וילנאי בזמן החתימה ובכל זאת חתם על החוזה מולה.

נשאלה השאלה האם חברת וילנאי יכולה לתבוע את אמיר בוקס ולבצע הרמת מסך?
בית המשפט קובע שכן כי ההתנהלות שלא הייתה שלא בתום לב.

הרמת מסך הוא שיוך חוב החברה לבעלי מניות. הרמת מסך מלווה בסנקציות וכתובות בסעיף 6'ג' ובסעיף 7 לחוק החברות.

סעיף 6'ג – "בית משפט רשאי להשעות זכותו של בעל מניה לפירעון חובו מאת החברה עד לאחר שהחברה פרעה במלואן את כל התחייבויותיה כלפי נושים אחרים של החברה, אם מצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב של החברה לבעל המניה כאמור בסעיף קטן (א)."

סעיף 7 א' – "(א) הורה בית משפט כי יש לייחס חובות של חברה לבעל מניה בה, לפי הוראות סעיף 6(א), רשאי הוא להורות, כי במשך תקופה שיקבע ושלא תעלה על חמש שנים (בסעיף זה – תקופת ההגבלה), לא יוכל אותו בעל מניה להיות דירקטור או מנהל כללי של חברה או להיות מעורב, במישרין או בעקיפין, בייסוד חברה או בניהולה (בסעיף זה – צו הגבלה)."

אם זכותו של בעל מניה לקבל פירעון חוב במקום שלישי ניתן לדחות את החוב של בעל מניה עד לאחר שפרעה החברה במלואן את כל התחייבותה כלפי נושים אחרים של החברה אם נמצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב החברה לבעל המניה. ואפשר לעשות גם הגבל עיסוקים. עם עשו

הרמת מסך כלפי בעל מניה, ראשי בית משפט להורות כי המשך תשופה של עד 5 שנים לא יוכל אותו בעל מניה להיות דירקטור או מנהל כללי של חברה אן להיות מעורב במישרים או בעקיפין ביסוד חברה או ניהולה.

נושא הבא:

תכלית החברה והתקנון

יש לחברה מטרות אבל לכל החברות יש תכלית. צריך להפריד בין התכלית של החברה לבין המטרות שלה. התכלית של החברה הוא היעד שלה. המטרות של החברה זה למשל "להקים בית מלון", "להפוך לחברת הייטק", "לפתח מוצרי נייר", "להקים עיתון" וכו'... אלו הם מטרות.

תכלית של חברה מוגדרת בסעיף 11 לחוק החברות:

"(א) תכלית חברה היא לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה, וניתן להביא בחשבון במסגרת שיקולים אלה, בין השאר, את עניניהם של נושיה, עובדיה ואת ענינו של הציבור; כמו כן רשאית חברה לתרום סכום סביר למטרה ראויה, אף אם התרומה אינה במסגרת שיקולים עסקיים כאמור, אם נקבעה לכך הוראה בתקנון.
(ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול על חברה לתועלת הציבור."

מה אנו רואים מסעיף זה? הסעיף אומר לנו בצורה פשוטה שהמנכ"ל של החברה צריך לפעול להשאת רווחים שלה. גם אם זה כולל פיטורי עובדים ותוכנית הבראה. המנכ"ל מוכון להרוויח רווחים. אומר המחוקק, אני מוכן שתיקחו בחשבון את מצב העובדים. מותר למנכ"ל לקחת בחשבון את האינטרס של העובדים והנושים. היום על פי החוק הישראלי מותר למנכ"ל להתייחס לדברים נוספים חוץ מהאינטרס הכספי.

התקנון ודרך שינויו.

התקנון של החברה הוא המניפסט של החברה. לפי התקנון החברה מתנהלת. בתקנון יש מספר סעיפים שחובה לכלול. אלו הסעיפים שהתקנון חייב לכלול:

שם:

מטרות:

הון:

הגבלת אחריות:

שאר הסעיפים אפשר לכלול אבל הם לא חובה. אם לא כללנו אותם החוק משלים אותם. לדוגמא סעיף 99:

"סדר היום של ישיבות הדירקטוריון ייקבע בידי יושב ראש הדירקטוריון, והוא יכלול:

(1) נושאים שקבע יושב ראש הדירקטוריון;

(2) נושאים שנקבעו כאמור בסעיף 98;

(3) כל נושא שדירקטור או שהמנהל הכללי ביקש מיושב ראש הדירקטוריון, זמן סביר בטרם כינוס ישיבת דירקטוריון, לכלול בסדר היום, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון."

אם לא נקבע משהו אחרת בתקנון סדר היום של הדירקטוריון הוא לפי סעיף 99.

לפי סעיף 19 לחוק החברות:

"חברה רשאית לכלול בתקנון נושאים הנוגעים לחברה או לבעלי מניותיה, ובכלל זה:

(1) הזכויות והחובות של בעלי המניות ושל החברה;

(2) הוראות לענין דרכי ניהול החברה ומספר הדירקטורים;

(3) הוראות ממשל תאגידי מההוראות המומלצות המפורטות בתוספת הראשונה, כולן או חלקן; השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות את התוספת הראשונה, ובלבד

ששינוי הנוגע לחברות ציבוריות או לחברות איגרות חוב, ייקבע בהתייעצות עם יושב ראש רשות ניירות ערך;
(3) כל נושא אחר שבעלי המניות ראו לנכון להסדירו בתקנון."

בעלי המניות נתקלים במצבים שהתקנון לא נותן מענה. המחוקק מכיר הרבה מצבים של מקרי קצה שחברות נתקלות בהם ולכן החוק הוא ברירת מחדל לתקנון של חברה.

מה אופיו של התקנון? התקנון הוא כמו חוזה. כתוב בסעיף 17 לחוק
"א) דין התקנון כדין חוזה בין החברה ובין בעלי מניותיה ובינם לבין עצמם.
ב) שינוי התקנון ייעשה בדרכים הקבועות בחוק זה."

שינוי תקנון –

צריך לידע את רשם החברות בזמן שמשנים את התקנון
סעיף 20 לחוק:

"א) **חברה רשאית לשנות את תקנונה בהחלטה שהתקבלה ברוב רגיל** באסיפה הכללית של החברה, אלא אם כן נקבע בתקנון כי דרוש רוב אחר או אם נתקבלה החלטה כאמור בסעיף 22.
ב) נקבעה בחוק זה הוראה שניתן להתנות עליה, או נקבעה הוראה בתקנון לפיה דרוש רוב מסוים לשינוי הוראות התקנון, כולן או מקצתן, לא תהא החברה רשאית לשנות את ההוראה האמורה אלא בהחלטה שתתקבל באסיפה הכללית באותו רוב מסוים או ברוב המוצע, לפי הגבוה מבין השניים.
ג) היו מניות החברה מחולקות לסוגים, לא ייעשה שינוי בתקנון שיפגע בזכויותיו של סוג מניות ללא אישור אסיפת אותו סוג, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון; לענין קבלת החלטות באסיפת סוג יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), בשינויים המחוייבים.
ד) על אף הוראות סעיף זה, שינוי בתקנון המחייב בעל מניה לרכוש מניות נוספות או להגדיל את היקף אחריותו, לא יחייב את בעל המניה ללא הסכמתו."

תוספות:

א - יכול להיות שיקבע רוב אחר לשינוי התקנון או שחוזה חיצוני מגביל את יכולה של החברה לשנות את התקנון.

ב – כל הוראה בחוק שניתן להתנות עליה אבל החברה לא התנתה עליה, חלה על החברה וניתן יהיה לשנות אותה בהחלטה שהתקבלה באסיפה הכללית ברוב שקבוע בתקנון לשינויו. לדוגמא, סעיף 59 לחוק קובע כי האסיפה הכללית השנתית תמנה את הדירקטורים אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון. התוצאה היא שהדירקטורים יתמנו על ידי האסיפה הכללית השנתית. אחר כך השתנתה הבעלות בחברה ובעלי המניות החדשים החליטו שהם רוצים להעניק את הזכות למנות דירקטורים למחזיקים במניות הניהול. נניח עוד שתקנון החברה קובע שכל שינוי בתקנון יתבצע על ידי רוב של 60% מהמשתתפים והמצביעים באסיפה הכללית. יוצא מכן לשלם הכללת הוראה שקובעת שבחברה הדירקטורים יתמנו על ידי בעלי מניות שמחזיקים במניות ניהול יש לכנס אסיפה כללית מיוחדת ובאסיפה זאת צריך לקבל החלטה ברוב של 60% כדי לכלול את ההוראה החדשה בתקנון.

דוגמא נוספת, יש הוראה בתקנון שדרוש רוב מסוים כדי לשנות הוראה בתקנון. את ההוראה הזאת ניתן לשנות כדלקמן: אם רוצים להציע רוב קטן יותר לשינוי התקנון מהרוב הנקוב בהוראה מסוים, אזי הרוב שדרוש לשינוי הוראה זאת בתקנון הוא הרוב שנקוב בתקנה. זה מה שקובע סעיף 20 ב' לחוק.

הזכות לשנות תקנון אינה מקנה לחברה חסינות מפני התחייבות קודמות שלה. אם תקנון החברה מקנה לא את הזכות לשנות את התקנות שלה אבל היא גם מחויבת בחוזה חיצוני אחר. העובדה שהיא יכולה לשנות את התקנון לא אומרת שהיא יכולה להפר התחייבויות חיצוניות

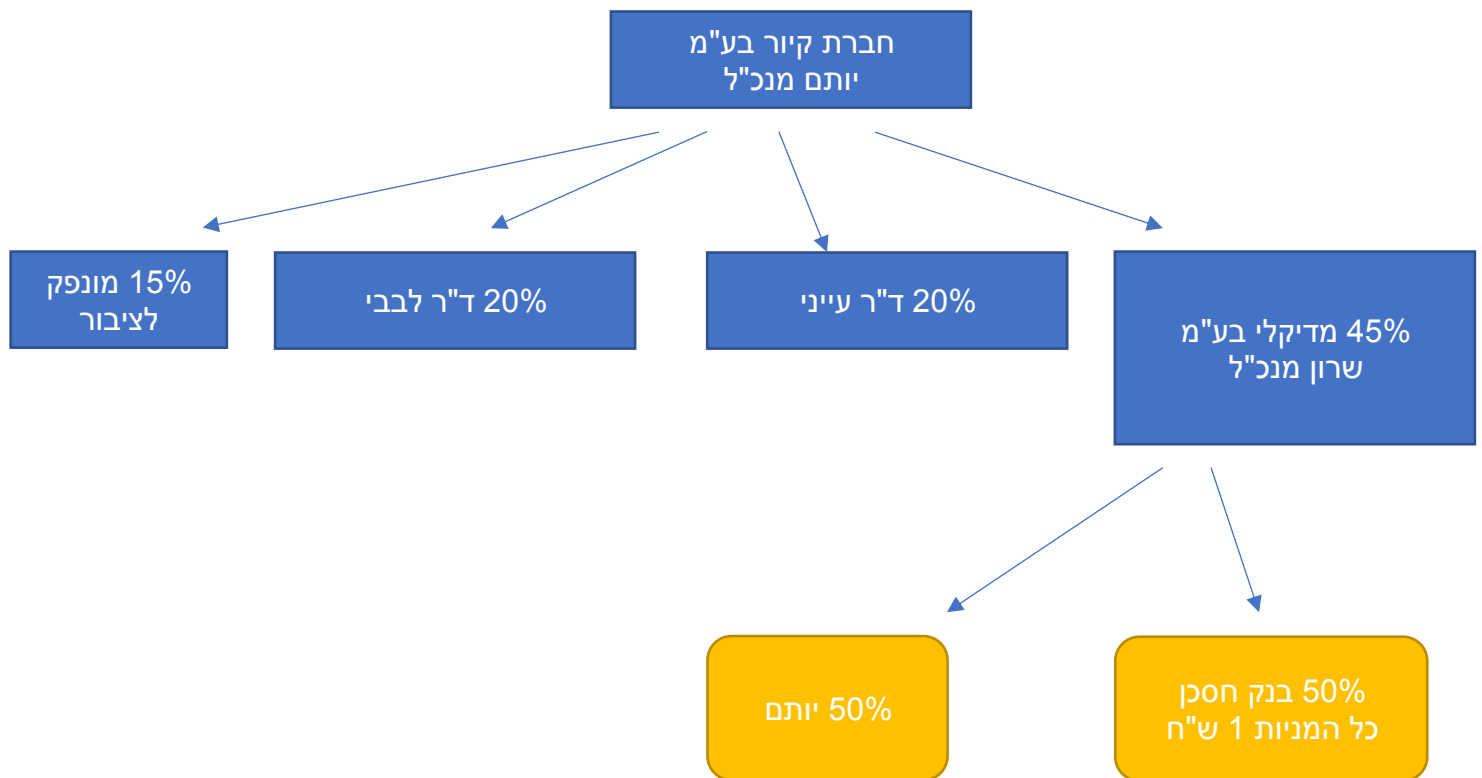
פס"ד קימחי נגד בית הדין הארצי לעבודה

קימחי היה מנהל וחתמו אתו חוזה לתקופה קצובה של שנתיים. הוא עבד בחברה מספר שנים וכל פעם הוארך החוזה שוב. הוא גם שימש כדירקטור מכוח תפקידו כמנכ"ל. היה סעיף בתקנון שקבע

שמנכ"ל ישמש כדירקטור מכוח תפקידו. התחלפו בעלים בחברה והחליטו לא למנות אותו כדירקטור. עקב כך שלא מינו אותו כדירקטור הוא לא היה יכול להיות גם מנכ"ל. כיוון שהיה לו סעיף בחוזה שהוא חייב לשמש כמנכ"ל ודירקטור. קימחי תבע בבית משפט שישלמו לו משוכרת עד סוף התקופה הקצובה. מנגד החברה טענה, מותר לי לבחור דירקטורים כראות עיניי ומותר לי לשנות את התקנון כרצוני. ולכן הם לא חייבים לקיים את החוזה. בג"צ קבע מותר לבחור איזה דירקטורים שתרצו אבל אסור לכם להפר את החוזה. בגלל שחתמו אתכם לשנתיים יש לשלם לו את מלא המשכורת עד תום התקופה.

דיני תאגידים שיעור 8 2.1.2018

תרגיל בכיתה:

תקנון קיור:

1. כל בעל מנייה מחויב הלואה לחברה בסך 100000 שקלים בשעבוד קבוע.
2. כל עסקה מעל 1 מיליון ש"ח מחויב באישור דירקטוריון.

השתלשלות העניינים:

1. קיור רוכשת מד"ר עייני התקן ללא אישור רשמי בדירקטוריון ב-20 מיליון שקלים.
2. יותם כמנכ"ל קיורי חותם על הסכם מימון על סך 10 מיליון שקלים מבנק חסן. תנאים נלווים לגבי שינוי התקנון ומינוי דירקטורים בחברת קיור.
3. קיור מתחילה ביצור ללא אישור של ה-FDA.
4. ד"ר עייני מוכר את כל מניותיו בחברת קיור לחברת מדיקלי במחיר נמוך ב 20%.
5. חברת קיור קורסת

השאלות:

- האם המהלכים המפורטים שנעשו בחברת קיור ומדיקלי הם חוקיים?
- האם קמה בעקבותיהם עילת תביעה כלשהי ועלפי מי?

- באליו ההליכים משפטיים יכול ד"ר לבבי לנקוט?

תשובות:

1. כל עסקה מעל מליון ש"ח דרושה אישור דריקטוריון. אם לא היה אישור כזה אז יש פה עבירה על התקנון. בגלל שהעסקה נעשתה עם בעל עינין ד"ר עייני העסקה בטלה. ד"ר עייני היה צריך לדעת שהעסקה לא חוקית ולכן מצבו המשפטי לא מאפשר קיום העסקה.
2. כל בעל מנייה צריך לתת הלוואה על סך 100000 שקלים. ההלוואה מובטחת בשעבוד קבוע.
3. ד"ר עייני ידע שהמכשיר ללא רישיון. בגלל שהחברה התחילה לפתח מוצר שאין לא אישור רופאי היא קרסה. ד"ר עייני מכר מוצר ללא אישורי שימוש.
4. ד"ר עייני פעל בחוסר תום לב לאחר שמכר את מניותיו לייצא מהחברה. בנוסף היה עליו לעצור את הייצור כי הוא ידע שהמוצר ללא אישור רפואי.
5. יותם לא יכול להתחייב בשם החברה להגבלת התקנון ללא אישור מראש.

היינו מצבעים הרמת מסך לד"ר עייני. בגלל שהוא פעל שלא בתום לב.

הון חברה

- עיקרון שימור ההון – לפיו על החברה לשמור על הונה מפני הפחתתו כדי שישמש כרית ביטחון כהגנה לנושי החברה ולבעלי מניותיה.
1. הגנה על נושי החברה - כדי שיוכלו להיפרע מהחברה בהגיע מועד פרעון חובם. העקרון בא להגן על הנושים משום האחריות המוגבלת של בעלי המניות. כיון שהנושה אינו יכול לרדת לנכסי בעלי המניות ובטחונו היחיד הוא רכוש החברה עצמה, יש להבטיח כי הון החברה יועמד לרשות החברה ובאמצעותה לרשות הנושים לצורך פרעון חובותיהם.
 2. ההגנה על בעלי המניות - כדי לשמור על בעלי המניות מפני פעולות חורגות של דירקטורים ונושאי משרה העלולות להפחית את ערך מניותיהם ולהבטיח כי בפירוק החברה יוכלו בעלי המניות לקבל את דמי השקעתם בחזרה לאחר פרעון חובות הנושים.
- עקרון שימור ההון כשלעצמו - גלום בסעיף 301 לחוק החברות. ברם, לעקרון זה קיימות נגזרות סטטוטוריות הבאות לבסס את העקרון, להגן עליו ולהבטיחו.
- עם נגזרות אלה אפשר למנות: איסור על החברה לסייע ברכישת מניותיה; איסור להפחית הון שלא בהרשאת בית-המשפט; איסור להקצות מניות בנכיון; ואיסור לחלק דיבידנדים שלא מרווחים.
- כל אלה הן פעולות בלתי חוקיות ולכן בטלות.. עברנו לדף הוראה 7 ובחומר המתקושב.
- לקנות מניות בפרמיה. שווי מניה 1 שקל. מכרנו מניות ב 1.47 שקלים. האם מותר לחלק דיבידנד על הרווח של 0.47 שקיבלנו?
- לא. צריך לשמר את ההון. ובנוסף המחיר של 1.47 משקף את השווי שוק את החברה.

הנפקת מניות בנכיון היא רק בבית משפט.

מניות הטבה – מניות רגילות שמי שמקבל אותם הוא בעל מניות קיים והוא מקבל אותם ללא עלות. אם החברה צריכה להראות שעבור הנפקת מניות היא מקבלת תמורה, החברה צריכה לקזז את נכסים אחרים עבור קיזוז ההון הפוטנציאלי. אם מכרנו מניות בפרמיה ניתן להעביר את הפרמיה לקיזוז עם מניות הטבה. עושים משחקים חשבוניים כדי לחלק מניות ללא כסף לבעלי מניות קיימים.

דיני תאגידים שיעור 9 2018.9.1

תרגיל:

1. ניתן לבצע הרמת מסך כי הם גם בעלים וגם עובדי חברה. מול עובד חברה שפעל שלא בתום לב.
2. ניהול רכישה של שירותים למרות שידעו שיש סבירות גובהה שלא יהיה ניתן לשלם את החובות – תום לב.
3. ההלוואה שנתנו ניתנת להדחיה של הכספים שיש בכדי שניתן לשלם לספקים.
4. מימון דק – ההון העצמי של החברה אל מול המינוף וגובהה הגובות הוא עצום. 20000 שקלים הון מול 1.5 מיליון שקל חובות.
5. ניתן לעשות הרמת מסך שעושים שימוש לרעה באישיות המשפטית הנפרדת.

ברור שבקופתה של החברה אין די כסף לכסות את החובות. לכן איתמר נדרש להגיע למיכל ודני באופן אישי. האפשרות הראשונה היא באמצעות הרמת מסך והאפשרות השנייה היא באמצעות תביעה אישית כנגד מיכל ודני כאורגנים.

הרמת מסך:

העילה להרמת מסך היא או הונאת נושים או מימון דק שפוגע בתכלית החברה. בעלי המניות שהם גם המנהלים והעובדים לא ידעו את הספקים בדבר החובות ולכן התנהגותם עולה כדי חוסר תום לב המהווה הונאת נושים. ככל הנראה גם מתקיים מימון דק בהון עצמי של K20 שקלים וחובות בסך מיליון וחצי שקלים. דרישת הדבר מה נוסף לצורך הרמת מסך במימון דק מתקיימת בעצם ההתנהגות חסרת תום הלב שעולה כדי הונאה של נושים.

לשם הרמת מסך יש גם לבדוק את התקיימות התנאים הנוספים המצטברים שקובעים בסעיף 6 לחוק החברות שהם חדלות פירעון, ידיעה, שיעור החזקות, קיום חובות כלפי החברה, וצודק ונכון. נראה שכל הדרישות מתקיימות. הנטייה היא להקל בהרמת מסך במקום שבוא מדובר בחברה משפחתית. באשר ל K25 השקלים שנותרו בקופת החברה יש לדרוש הדחיית חובות כלומר שאיתמר יהיה ראשון בהחזר החוב.

חיוב באופן אישי:

יש לדון בהטלת חבות אישית על מיכל ודני לאור התורה האורגנית. היות ומיכל ודני משמשים כאורגנים ולכן הם אחראים כאן באחריות אישית לאור הפסיקה שדיברנו עליה. אחריות אישית בנזיקין או אפילו בתרמית. צריך לדון באחריותם של מיכל ודני כנושאי משרה בחברה (מנהלים). יש לדון בחובות האמון של מיכל ודני בהיותם מנהלי החברה כלפי איתמר מכוח חובת הזהירות על פי סעיף 254 והחובה כלפי אדם אחר מכוח סעיף 254 ב'. יש לדון בהפרת חובות זהירות ומיומנות של דני ומיכל בהיותם מנהלי החברה כלפי הספק מכוח סעיפים 252 א' ו 252 ב'. ניתן לדון גם בחובת תום הלב של דני ומיכל כבעלי מניות כלפי החברה כאמור בסעיף 192 לחוק מצב של הפעלת תביעה נגזרת על ידי איתמר הספק האם אפשרי במקרה הזה מכוח העובדה שהיתה פה חלוקה אסור במידה וחולקו דיבידנדים.

דף הוראה מס' 8

הון חברה – סוגי מניות

מה מניה? מניה זה אגד של זכויות שנקבעות בדין ובתקנות. למעשה זאת היחידה שהמשקיע רוכש. יש לנו כל מיני סוגים של מניות.

1. מניות רגילות – להם יש 3 זכויות. זכות להצבעה באספות כלליות. זכות להשתתף ברווחים שמועדים לחלוקה. זכות לקבל עודפי הון ולהשתתף בחלוקת שאריות נכסים בפירוק. שאדם קונה מניה הוא יודע שהוא קונה חלק מהחברה ולחברה אין שום התחייבות כלפיו. אם החברה מתפרקת, אוספים את כל הנכסים, שילמו את כל החובות ואם נשאר כסף לוקחים את הכסף שנשאר ומחלקים לכל בעלי המניות לפי הערך הנקוב של המניה. נניח שנשאר עוד כסף אותו מחלקים לפי חלק יחסי.
2. מניות בכורה – מניות אלו מקנות זכות בכורה למחזיק בה. זאת אומרת שאם אני קונה מניית בכורה של דיווידנד 10%, המשמעות היא שהמניה הזאת מקנה למחזיק בה לקבל דיווידנד

של 10%. בניח שהדרקטוריון החליט לחלק 100 ₪ דיווידנד ויש לנו 50 בעלי מניות בכורה עם דיווידנד 10% מניית הבכורה היא 1 שקל ערך נקוב. $50 * 1 * 0.1 = 5$. $5 = 100 - 95$. החמש הראשונים יחלקו ראשונים לבעלי מניות הבכורה. אם היו מחלקים רק 5 שקלים רק הם היו מקבלים דיווידנד.

יש 2 סוגים של מניות בכורה. יש צוברות ומשתתפות. ברירת המחלק היא שכולם צוברות. אם יש צוברות המשמעות היא שהם יקבלו על כל השנים שלא חולק בהם דיווידנד. משתתפות הם מקבלו בעדיפות שניה אבל לפני כלל שאר המניות. בדוגמא מלמעלה ניקח את ה 95 שנתרו, נחלק ל 150 בעלי מניות בכורה משתתפות ואז את היתרה נחלק לכלל ציבור בעלי המניות.

בדרך כלל מניות בכורה לא מקנות זכויות הצבעה בכלל. כמובן שזה תלוי בתקנון. זה לא קבוע אלא גמיש לפי החלטת התקנון. כל זכות צריכה להיקבע בתקנון.

3. מניות לפדיון – סעיף 312 לחוק החברות. דיברנו על איגרות חוב ומניות. מצד אחד הם מניות רגילות אבל יש פה מאפיין מיוחד. יש תאריך מסוים שבו היא תפדה, החברה תקנה בחזרה מבעל המניות את המניה. יש נוסחה שקבועה בתקנון לערך הקניה. המניות האלה יש להם תאריך תפוגה. אז החברה אומרת אני לא רוצה את השותפים האלה לנצח, אני מכניס אותם לתקופה קצובה ואז פודה אותם אל מחוץ לחברה. בגלל זה המניות לפדיון לא נכללות בהון החברה.
4. מניות יסוד-זהב. הם מונפקות למייסדים. הם נותנות זכות הכרעה. בדרך כלל קובעים שבמות בעלי המניה היא מתבטלת או עוברת לבן משפחה.
5. מניות ניהול – קובעות את הרכב הדירקטוריון. בדר"כ לא מקבלות דיווידנד. כמובן שבדרך כלל ותלוי בהגדרת התקנון.
6. מניות הטבה – דיברנו שיעור שעבר.

חלוקת דיווידנדים

קיים עקרון שימור ההון בחברה כדי להגן על הנושים ובעלי מניות. נקודת זמן אחת היא גיוס הון. דבר שני יש את עקרון שימור ההון בשלב החלוקה. מתעוררת שאלה מה זה חלוקה? חלוקה מוגדרת בסעיף 1 לחוק החברות – ובסעיף (302) חלוקה היא מתן דיווידנד או התחייבות לתת אותו וכן רכישה, לעניין זה רכישה היא רכישה או מתן מימון לרכישה במישרין או עקיפין בידי חברה או בידי חברה בת שלה או בידי תאגיד אחר בשליטתה של מניות החברה וכו'... כלומר אנו רואים שאנחנו הולכים לדון בנקודת זמן השנייה בה החברה מוציאה כסף החוצה. זה נעשה על ידי חלוקת דיווידנד או על ידי מתן הלוואה כדי שמשוהו ירכוש מניות שלה. או שהחברה קונה מניות בחזרה מבעל מניות כלשהו.

הגדלת הון ודילול

הגדלת הון הוא מצד אחד שהחברה רוצה להגדיל את המימון שלה היא יכולה להנפיק מניות חדשות. את המניות החדשות היא יכולה להנפיק בסוגים שונים של שווי. היא יכולה להנפיק בשווי ריאלי או בערך נקוב. אם החברה הנפיקה בערך נקוב אזי היא פוגעת בבעלי מניות קיימים ובעצם מדללת אותם. בניח ששווי כל מניה הוא 2 שקלים. הערך הנקוב שלהם הוא 1 שקל. בניח שההון רשום של החברה הוא 1000 שקלים ויש לה 500 מניות. שווי ריאלי של כל מניה 2 שקלים. אם רוצים להנפיק עוד 100 מניות בערך שקל יפגעו כל שאר בעלי מניות (1100/600). כדי לשמור על ערך ריאלי של כל מניה צריך להנפיק אותם בערך ריאלי. אם לא הנפקנו בערך ריאלי הדירקטורים פעלו שלא בתום לב כלפי בעלי המניות. פס"ד גליקמן נגד ברקאי. שם היה דילול ערך המניה. נקבע בבית משפט שהפעולה לא הייתה בתום לב או לטובת החברה והפעולה בוטלה. יש מצב נוסף של דילול, דילול החלק היחסי של בעל מניה. בניח שיש 4 בעלי מניות ולכל אחד יש 25%. משקיע מגיע ואומר אני רוצה להגדיל את החלק שלי. כדי להגן על הזכות שלהם צריכה להיות בתקנון הגדרה של זכות "מצרנות" ראשונה. בדר"כ זה בחברה פרטית. ולכן אם יש תקנה של זכות סירוב ראשונה ואנחנו הולכים להנפיק מניות החברה צריכה להציע לכל בעל מניות אפשרות לקנות את החלק היחסי שלו בחברה.